

Reverend Archiprèst d'Aran, Mn. Pere Balagué
Magnific Sindic d'Aran, sr. Carlos Barrera
Sra. Directora Generau de Politica lingüistica dera Generalitat de Catalunya, sra. Ester Franquesa
Magnific Vicesindic deth Conselh Generau d'Aran, sr. Luís Carlos Medina
Magnifics conselhèrs
Illustre alcalde de Vielha-Mijaran, sr. Juan Antonio Serrano
Illustres alcaldes
Excellentissim President der Institut d'Estudis Aranesi-Acadèmia aranesa dera lengua occitana, Sr. Jusèp Loís Sans
Sr. Xavier Moral, responsable dera Subdireccion de Foment der occitan dera Direccion de Politica Lingüistica dera Generalitat de Catalunya
Illustrissims membres des IEA-AALO
Membres dera Fondacion Privada deth Musèu Etnologic dera Val d'Aran
Autoritats, senhors e senhores:

Vòi dar es gràcies, un aute còp, ara Generalitat de Catalunya e en concrèt ara Conselheria de Cultura atau coma ara Direccion Generau de Politica Lingüistica peth liurament d'aguest prèmi Robèrt Lafont, e ath Conselh Generau d'Aran e ar Institut d'estudis aranesi- Acadèmia aranesa dera lengua Occitana peth sòn apuament en proposar-mos coma candidats e era organizacion d'aguest acte.

Ei un aunor que se nos reconeishe eth trabalh amiat a tèrme pendent lèu 44 ans, en tot procurar remassar e salvar toti aqueri elements referents ath passat: istòria, arqueologia, costums,... e en possar era organizacion d'actes culturaus, estudis e trabalhs de caractèr scientific e publicacions restacades damb Aran , sense desbrembar era defensa, promocion e projeccion dera nòsta lengua, er aranés.

Ac hèsqui en nòm mèn e dera Junta de Patrons actuaus, mès tanben voi nomenar as presidents anteriors: sr. Miquel Farré Albagés (1973), sr. Feliu Sampere Gorina (1978), sr. Ferran Peus Serra (1992) e era sra. Angelina Cases Andreu (1998). E aué non voi desbrembar ath sr. Melquiades Calzado, vicepresident pendent uns ans e membre aunorari, que non hè guaires dies mos deishèc.

Voleria remarcar bèri trabalhs amiats a tèrme:

Era Fondacion neishèc eth dia 15 de mai de 1973, frut dera volontat de 5 patricis catalans, entèstadi peth sr. Miquel Farré Albagés que compareisheren deuant d'un notari de Barcelona, entà autrejar era Escritura Fondacionau. Estatuts que s'an anat adaptant ath long des ans segontes era legislacion vigenta.

A títol personau eth primèr president, aquerís era Tor deth generau Martinhon o Çò de Santesmasses e un uart que i auie ath cant, tath plaçament deth Musèu.

Pendent aguest periòde se participèc ena **rebastenda deth tet dera glèisa de Sant Joan d'Arties**, era convocatòria des **Concorsi Literari Aranesi** en Vilac, Les e Salardú enes ans 1976,78 e 80 respectivament.

Era publicacion dera revista **Tèrra aranesa**, tamb dues etapes ena primèra gesseran 11 numèros, ei era soleta publicacion escrita en aranés en aquera epòca e artenherà ua grana difusion e acceptacion; e ena dusau etapa, enguan presentaram eth numèro 14, dotada d'un caractèr mès scientific. Tamb aguesti 25 numèros, podem díder que demoren tà generacions posteriores, recèrques d'autors restacats tamb Aran e qu'enes sòns articles quede reflectida era nòsta istòria.

S'organize eth 1èr cicle de **Velhades Musicaus** ena glèisa de Vielha.

En 1983, dètz ans despús, era Fondacion, amassa tamb era Generalitat, es Ajuntaments d'Aran e er Avescat d'Urgell prenen er acòrd dera creacion deth Musèu dera Val d'Aran, era casa Santesmasses, serà cedida pes ereus deth sr. Miquel Farré, dejà defuntat, en tot reservar entara Fondacion un espaci entà burèu e eth dret de hèr a servir era Bibliotèca coma sala d'amassades. Ei per açò que se cree eth Patronat entà gestionar eth Musèu e era Fondacion i aurà dus membres. Pendent eth periòde de creacion deth Musèu, es membres dera Fondacion participan plan activament en toti es trabalhs, sustot ena recèrca e catalogacion des objèctes a expausar e ena configuracion deth projècte museístic.

Jos era presidéncia deth sr. Feliu Sampere Gorina, se pretén estene es installacions museístiques per tot eth territòri aranés, e açò se materialize, en tot méter a disposicion deth Patronat deth Musèu, era **glèisa de ST. Joan d'Arties**, entà que devengue sala de conferéncias e exposicions, e tanben se signarà un informe, dera conveniència dera creacion d'un espaci museístic ena Irissa, causa que s'artenherà damb era crompa e adequacion dera casa **Joanchiquet de Vilamòs**, en collaboracion tamb eth sòn Ajuntament.

Tamb era presidéncia deth sr Ferran Peus Serra gesserà ara lum era edicion deth huelheton **PAIR-SÉNHER**, collecion que recuelh trabalhs sus era Val d'Aran.

S'organizen **amenatges**:

- a Carlos de Miguel e Castellvaquer, eròi aranés que moric assassinat en pònt de Vielha, en tot deféner es drets e privilètgés des aranesi.
- Ath sr. Jusèp M. España Sirat, hilh de Vielha e conselhèr dera Generalitat republicana, en tot publicar un petit opuscle damb quauques donades biografiques e se placèc ua placa de marme commemoratiua enes coberts dera Ajuntament

- E a Mn. Rafel Nart Arjo, poeta e caperan, plaçament d'ua labada en casa sua, çò de Perejoan de Vielha

Era Fondacion ei presenta ena **Comission d'auviatge** constituïda peth Conselh Generau d'Aran.

Jos era presidència dera sra. Angelina Cases Andreu, coïncidis eth 25 au aniversari dera Fondacion, e se premanirà per aguest motiu, era exposicion deth 50 aniversari dera dubertura deth **Tunèl de Vielha, Alfonso XIII**, en aumenatge as sòns promotors, tecnicos e obrièrs. Se place un petit monument ena boca sud deth Tunèl e s'edite un monografic ath tron deth bastiment d'aguesta infraestructura viària.

Tanben en aguest periòde, se da cabuda a dues seccions: Amics de Montgarri e Lengua Viua.

Amics de Montgarri, centre era sua activitat ena restauracion integrau deth Santuari e dera Rectoria de Montgarri, començada en 1973 e incorpore atau ar actiu dera Fondacion er usufrut dera rectoria de Montgarri, cedit en sòn dia per Avescat d'Urgell as Amics de Montgarri.

Lengua Viua a coma objectiu era defensa e possa der aranés e eth sòn usatge sociau, en tot organizar a compdar de 1993, eth darrèr dimenge de juriòl, era Corsa Aran per sa Lengua. Tanben a amiat a tèrme representacions teatraus en aranés e a bastit, damb era collaboracion populara, ua escultura de 6 mètres de nautada de pèira de barrina en aumenatge ara lengua e cultura aranesa. Cedida ath Conselh Generau d'Aran en 2009.

Des deth 2001 e enquia aué, era Fondacion organize exposicions sus ahèrs disparièrs damb un centeat de fotografies cada ua, en tot publicar tanben eth catalòg corresponent, en concret 14 exposicions.

Edicion de diferenti libres:

- 197 exemplars originaus e numerotadi, dera Confirmacion des -Privilèges d'Aran, autrejada per Ferran VI au en 1760.
- “Cisco Sambeat, eth music de Vilac” dera sra. Dolores Beso.
- Collaboracion ena edicion dera Miscellania en aumenatge a Melquiades Calzado, editada per Institut d'Estudi Aranesi e damb eth supòrt de diferents institucions
- “Estudi deth nòm e cases de Vielha” des autors Enrique Vidal e Arturo Calbetò, membres dera Fondacion.
- Es responses dera Val d'Aran as qüestionaris de Francisco de Zamora, de M. Àngels Sanllehy.
- “Ordinaciones, pragmatica y edictos reales de Valle de Aran, 1616 por el Doctor Juan Francisco de Gracia de Tolba” damb motiu deth sòn 400 aniversari , exemplar unic d'aquera epòca que trapèrem. Auem hèt ua edicion numerotada.

En noveme de 2011, era Junta de Patrons adrece ua demana formau ath Conselhèr de Cultura dera Generalitat de Catalunya entar autrejament dera

Crotz de Sant Jordi a Mn. Jusèp Amiell membre destacat e plan actiu deth Patronat, pes sòns nombrosi trabalhs en defensa dera lengua e cultura aranesa.

Pendent es ans 2014 e 2015 auem dedicat es esfòrci a recuèlher fotografies e documentacion entà hèr era Istòria Grafica d'Aran. Projècte mès ambiciós d'aguesti 40 ans de vida, en tot arribar a amassar apròp de 7500 elements entre fotografies e documents, cedits pera gent des pòbles d'Aran. Libre que va a servir tà preservar era memòria istorica deth nòste país, eth cambi de costums, era evolucion urbanistica, es activitats abituaus, etc, tot i é retractat..

Enguan premanim era exposicion sus es elements arquitectonics d'Aran.

Ath delà de realizades mès de 400 amassades ath long d'aguesti ans E díder qu'aguest trabalh a estat possible gràcies ath supòrt e era apotacion des sòns lèu 230 membres.
Gràcies.